

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **R. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2021, čj. OAM-26/LE-BA05-VL14-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 10. 2021, čj. 31 Az 5/2021-27,

t a k t o :

Návrh žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal k Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížnost proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové. Ten tímto rozsudkem zamítl jeho žalobu proti v záhlaví uvedenému rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný rozhodl, že opakovaná žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Stěžovatel současně s podáním kasační stížnosti navrhl, aby soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. Uvedl, že přímým důsledkem neudělení odkladného účinku je nutnost jeho vycestování do země původu, neboť po nabytí právní moci rozhodnutí o jeho neudělení obdrží výjezdní příkaz a bude muset z ČR vycestovat, v opačném případě by zde pobýval nelegálně. Případný úspěch kasační stížnosti by tak pro něj již neměl význam. V zemi původu může čelit pronásledování jak ze strany soukromých osob, tak ze strany státu. Pokud by totiž uzbecké orgány zjistily, že v zahraničí požádal o mezinárodní ochranu, byl by za to stíhán. Uzbekistán totiž sleduje občany, kteří se vrací ze zahraničí, jak plyne z Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 5. 2020. Proto se stěžovatel obává, že vzhledem k délce zahraničního pobytu by jej v případě návratu do země původu při hraniční kontrole zadržela policie a hrozil by mu s tím související postih. Aktivita uzbeckých orgánů zjišťovat, zda státní příslušníci požádali v zahraničí o mezinárodní ochranu je patrná, přičemž pokud by z takových zjištění nevyvozovaly žádné důsledky, nemělo by z jejich strany ani smysl takové informace zjišťovat. V případě nepřiznání odkladného účinku by u stěžovatele došlo i k zásahu do jeho rodinného a soukromého života, neboť na území ČR žije jeho snoubenka (dodal, že je rozvedený a bývalá manželka žije v Uzbekistánu). Tento zásah by byl zjevně nepřiměřený vzhledem k důvodům vycestování, vzniklá újma by v jeho případě představovala nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Stěžovatel dále připomíná, že návrh na přiznání odkladného účinku je pouze dočasným rozhodnutím, jímž soud nijak

neposuzuje věc samotnou. I v tomto ohledu je namístě uplatnit zásadu „*v případě pochybností ve prospěch*“, navíc se domnívá, že mu důvody pro udělení mezinárodní ochrany přísluší.

[3] Žalovaný k návrhu na přiznání odkladného účinku uvedl, že neshledává důvody pro jeho přiznání. To je vyhrazeno pouze pro ojedinělé případy, kdy by v důsledku výkonu správního rozhodnutí došlo ke zcela konkrétní, závažné a nevratné újmě, která musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí a zároveň dostatečně intenzivní. Tomu tak v případě stěžovatele není. Kasační stížnost směřuje proti rozsudku krajského soudu, jímž soud zamítl žalobu proti opakované (tedy druhé) žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přičemž ve správním řízení stěžovatel setrval na totožných důvodech jako v první žádosti (neochota vrátit se do Uzbekistánu kvůli sporu s věřiteli, jímž dluží peníze). Co se stěžovatelových osobních poměrů týče, při poskytnutí údajů v rámci azylového řízení dne 17. 3. 2021 uvedl, že je ženatý a manželka se dvěma dětmi žije v Uzbekistánu. Stěžovatel navíc pobýval na území ČR neoprávněně po ukončení předchozího azylového řízení (resp. jeho přezkumu ve správním soudnictví) a po uplynutí platnosti výjezdního příkazu, který mu byl vydán (s koncem platnosti dne 11. 1. 2021, opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel podal 7. 3. 2021). Neoprávněného pobytu si byl vědom, navíc na území ČR vykonával nelegální práci, a tudíž opakovaně nerespektoval české zákony. Žádost o mezinárodní ochranu podal až poté, kdy byl zadržen policisty a zajištěn za účelem realizace správního vyhoštění. V řízení o zajištění nevyplynuly žádné objektivní překážky vycestování stěžovatele do země původu (on sám zmínil pouze dluhy), zároveň uvedl, že na území ČR nemá žádné rodinné vazby a rodinné příslušníky má pouze v Uzbekistánu. Podle judikatury NSS nelze přiznat odkladný účinek ve všech věcech, v nichž jej nepřiznává zákon, pouze proto, že cizinci hrozí povinnost opustit území.

[4] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek, může jej však na návrh stěžovatele přiznat, přičemž § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užití přiměřeně. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být v souladu s usnesením rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, splněny tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Odkladný účinek kasační stížnosti představuje výjimečný institut, kterým se mění účinky pravomocného rozhodnutí, a měl by být využíván pouze v situacích, kde výkon rozhodnutí nebo jeho jiné následky mohou působit značné obtíže. Kasační stížnost jako mimořádný opravný prostředek směřuje proti již pravomocnému rozhodnutí, a do doby rozhodnutí o kasační stížnosti je proto třeba na rozhodnutí krajského soudu pohlížet jako na správné. Pouze v případě naplnění zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je možno tuto zásadu narušit. Nejvyšší správní soud při rozhodování o odkladném účinku poměřuje závažnost újmy, která může vzniknout stěžovateli nepřiznáním odkladného účinku, a újmy, která může naopak vzniknout jiným osobám jeho přiznáním. Možná újma hrozící stěžovateli přitom musí být nepoměrně větší, a zároveň nesmí být přiznání odkladného účinku v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vyžaduje se tedy zároveň poměrování hrozící újmy s mírou rozporu přiznání odkladného účinku s veřejným zájmem. Jak již zdejší soud dříve judikoval, povinnost tvrdit a osvědčit vznik této nepoměrně větší újmy má stěžovatel (srov. např. usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, či ze dne 23. 1. 2014, čj. 6 Ads 99/2013-11). Důvody možného vzniku újmy jsou vždy subjektivní, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele; ten tedy musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to dovozuje. Oproti tomu zpochybnění přiznání odkladného účinku pro rozpor s důležitým veřejným zájmem leží na žalovaném (srov. usnesení

pokračování

Krajského soudu v Hradci Králové, čj. 52 Ca/2003-144, č. 87/2004 Sb. NSS), zatímco navrhovateli postačí, bude-li tvrdit, že takový rozpor s důležitým veřejným zájmem nehrozí.

[6] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, čj. 8 Azs 339/2019-38, mj. uvedl, že „zákonodárce záměrně koncipoval odkladný účinek jako normu, při jejíž aplikaci musí soud vždy zvážit všechny individuální okolnosti sporné věci. Nelze proto soudní cestou výklad takového ustanovení automatizovat a vytvořit speciální obecnou skupinu privilegovaných případů, kde se bude odkladný účinek přiznávat bez dalšího. Jistě proto platí, že v obecné rovině nemůže být důvodem pro přiznání odkladného účinku bez dalšího ani ta skutečnost, že jinak by musel cizozemský stěžovatel vycestovat z území státu, a ztratit by tak možnost přímého kontaktu se svým advokátem v řízení o kasační stížnosti. Právě uvedené platí tím spíše, pokud zákonodárce v určitých typech věcí odkladný účinek ze zákona cizincům přiznal, v jiných typech věcí naopak nepřiznal. Nelze soudním výkladem nastavit podmínky přiznání odkladného účinku tak, že je v podstatě splní každý cizinec, kterému hrozí povinnost opustit území státu. Jak správně uvádí usnesení ze dne 6. 1. 2016, čj. 2 Azs 271/2015-32, v bodě 7, takový přístup by vedl k paušálnímu přiznávání pokračování odkladného účinku všem kasačním stížnostem směřujícím proti rozhodnutím, se kterými je spojena povinnost vycestovat z území České republiky, čímž by byla zcela popřena výjimečná povaha institutu odkladného účinku, jakož i záměr zákonodárce nepřiznat kasačním stížnostem brojícím proti takovému typu správních rozhodnutí odkladný účinek automaticky, tedy přímo ze zákona.“ Z citovaného plyne, že přiznání odkladného účinku musí vždy odviset od konkrétních okolností případu věci; je proto na žadateli, aby dostatečně konkrétně a individualizovaně tvrdil okolnosti mimořádné situace, která v jeho případě nastala.

[7] Stěžovatel spatřuje újmu v tom, že v případě nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti by musel vycestovat do země původu, kde by mu kvůli dlouhodobému pobytu v zahraničí hrozilo nebezpečí zadržení policií a následného postihu, neboť uzbecké orgány sledují navracející se státní příslušníky. Nejvyšší správní soud se obdobnými důvody pro přiznání odkladného účinku kasačním stížnostem již dříve v nedávné době zabýval. V usnesení ze dne 9. 1. 2020, čj. 10 Azs 410/2019-40, odkladný účinek přiznal, neboť žalobce ve věci tvrdil a prokázal, že je v zemi hledanou osobou, a v případě nuceného návratu je u něj zvýšená hrozba zadržení a jeho vystavení mučení či nelidskému či ponižujícímu zacházení. V dané věci žalobce uvedl, že po něm policie v zemi původu nadále pátrá, což potvrdil i žalovaný správní orgán. V usnesení NSS ze dne 20. 7. 2021, čj. 6 Azs 130/2021-39, naopak zdejší soud odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal. Žalobce v návrhu pouze obecně – tedy nekonkrétně a neindividualizovaně – uváděl, že v Uzbekistánu docházelo k mučení a nelidskému zacházení osob, které zemi opustily, toto tvrzení však není nijak konkretizováno, ani individualizováno ve vztahu k žalobci v dané věci. Ani v usnesení ze dne 23. 9. 2021, čj. 5 Azs 207/2021-45, NSS nevyhověl návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť s odkazem na závěry výše citovaného usnesení rozšířeného senátu NSS podotkl, že v dané věci žalobce netvrdil (a z ničeho ani neplynuly) žádné konkrétní, individualizované a závažné okolnosti, které by odůvodňovaly potřebu jeho setrvání na území ČR. Tvrzenou obavu z možného uvěznění (související s předchozím porušením zákona v zemi původu) posoudil NSS jako spekulativní.

[8] S ohledem na výše citovaná judikatorní východiska (jak obecná, tak ve vztahu k hrozbě postihu „navrátilců“ v Uzbekistánu) Nejvyšší správní soud shledal, že v případě stěžovatele nejsou dány důvody pro přiznání odkladného účinku. Stěžovatel pouze velmi obecně uvedl, že podle dostupných údajů o zemi původu jsou osoby vracející se do Uzbekistánu sledovány, aniž by konkretizoval, z jakého důvodu se domnívá, že by o něj uzbecké státní orgány měly jevit zvláštní zájem. V tom se jeho věc liší např. od výše uvedeného usnesení čj. 10 Azs 410/2019-40, v němž NSS rozhodoval o návrhu žalobce, po němž prokazatelně v zemi původu policejní orgány pátraly. Stěžovatel takové okolnosti ve své věci netvrdí, a ty ani z ničeho jiného neplynou.

V tomto směru je tedy jeho návrh (obdobně jako ve výše uvedených věcech čj. 6 Azs 130/2021-39 a čj. 5 Azs 207/2021-45) zcela obecný, neindividualizovaný a spekulativní.

[9] Stěžovatel neprokázal hrozbu vážné újmy ani v otázce zásahu do rodinného a soukromého života. Byť tvrdí, že na území ČR žije jeho snoubenka a s bývalou ženou žijící v Uzbekistánu se již rozvedl, jedná se opět o velmi obecná a nekonkrétní tvrzení, kterou navíc nijak neosvědčil. Žalovaný naopak uvedl, že v březnu 2021 stěžovatel při podání informací uvedl, že je ženatý a jeho manželka žije v Uzbekistánu. Tato informace plyne i z výpisu evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (informační systém AZYL), přičemž ji stěžovatel uvedl i při podání první žádosti v roce 2018. Není tedy zjevné, že by se stěžovatelovy osobní poměry natolik zásadně změnil, a on sám k tomu nic podrobnějšího (např. identifikaci své snoubenky a bližší informace o ní a jejich společném partnerském životě, upřesnění data a způsobu rozvodu) neuvádí. Ostatně vzhledem ke stěžovatelově situaci (nelegální pobyt na území ČR, zajištění za účelem správního vyhoštění, opakované azylové řízení) by ani v případě pravdivosti nebyla tvrzení o rozvodu s bývalou ženou a navázání nového dlouhodobého vztahu na území ČR sama o sobě bez dalšího rozhodná, neboť by stěžovatel (byl-li ještě v březnu 2021 ženatý) tento nový vztah musel navázat v době, kdy byl jeho pobyt na území ČR nejistý (k tomu srov. např. rozsudky NSS ze dne 28. 2. 2014, čj. 5 As 102/2013-31, anebo ze dne 18. 6. 2014, čj. 7 Azs 75/2015-34).

[10] Lze tedy uzavřít, že stěžovatel nedostal své povinnosti dostatečně konkrétně tvrdit a osvědčit hrozbu reálně hrozící závažné újmy. Naopak žalovaný ve vyjádření poukázal na stěžovatelovu pobytovou minulost prokazatelně svědčící o nerespektování právního řádu ČR (vč. uloženého výjezdního příkazu), k čemuž soud rovněž přihlédl. Proto kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal. K tomu lze závěrem podotknout, že přiznání odkladného účinku žalobě usnesením krajského soudu ze dne 28. 7. 2021, čj. 31 Az 5/2021-23, nezavazuje Nejvyšší správní soud pro posouzení důvodů pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[11] Zbývá doplnit, že rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (čehož si je stěžovatel ostatně vědom). Stěžovatel může rovněž o přiznání odkladného účinku znovu požádat, změní-li se skutkové okolnosti, za nichž kasační soud jeho předchozímu návrhu nevyhověl.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně 17. prosince 2021

Milan Podhrázký
předseda senátu